Székesfehérvár, 1905. XII. évfolyam, 61. szám. Szombat, május 27.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló" a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló" cim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak: I évre 12 kor., ½ évre 6 kor., ¼ évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

A kivándorlás.

A politikusok vitatkoznak a 67 és 48 fölött, a halbrechts és halblinks célszerüségéről. A magyar nép hallja mindezt, bizonyára meg-megdobban a szive is, de őt elsősorban a mindennapi kenyér érdekli. Ellenség nem vitt végbe akkora pusztitást hazánkban, a mekkorát a kivándorlás szerencsétlensége okoz. Nemzeti mivoltunkon ejtett sebeinket orvosolni kell, feltétlenül és sürgősen, de nem szabad elfelednünk, hogy a nyomoruság okozta sebek miatt hazánk lakossága ritkul s ez a seb nagyobb veszedelem ránk nézve amannál is.

A néppárt programmja kezdet óta a magyar nép érdekeinek védelme volt Keresztény voltunk mellett való állásfoglalása csak egy része az ő életcéljának, a másik az, hogy meg kell menteni a haza számára még mindent és mindenkit, a mi még menthető. Élénk jelét mutatja ennek az a megfontolt, okos beszéd, a melyet a néppárt egyik oszlopa, *Simonyi Semadam* Sándor a mult a napokban a kivándorlásra vonatkozólag a képviselőházban tartott. A beszéd minden része magán viseli az alaposságot s azt az eléggé nem becsülhető szeretetet, mely a néppártot vezérli a magyar nép oltalmában. A kitünő beszédet olvasóink tájékoztatása céljából röviden a következőkben közöljük:

Ha valaki figyelemmel kisérte a kivándorlás menetét, ha valaki mérlegeli a számszerü adatokat és látja, hogy mig 1903. év előtt 10 éven át a kivándorlók maximális évi száma az 59 ezret nem haladta meg, addig az idei év első három hónapjában a kivándorlók száma 108 ezren felül van: — az, t. Ház komolyan fogja mérlegelni azon okokat, amelyek okai látszanak lenni annak, hogy a kivándorlók száma ilyen ijesztő mértékben növekszik.

A Dunántul volt a legimmunisabb terület, amint a statisztika mutatja és oda a 67-ből 11 biztos került. Ennek a 11 biztosnak sikerült a számadatokat a következőképp megváltoztatni: Fejérmegyében volt egész évben — 1900-ban — 140, most három hónap alatt 312. Győrmegyében — aki e megye lakosságát és gazdasági viszonyait ismeri, az tudja mit jelent ez — volt egy évben 92, most három hónap alatt 581. (Zaj és mozgás.) Somogy vármegyében eddig 102, most három hónap alatt 807. Sopron vármegyében, amely egyike gazdaságilag legelőhaladottabb vármegyéinknek, 193 volt egész év alatt, most pedig három hónap alatt 773, Zalában 169-el szemben van 308, Veszprémben 380-al szemben 2231.

Ha ezeket a számadatokat vizsgáljuk és látjuk, hogy milyen junktim áll fenn ezek és a kivándorlási meghatalmazottak kinevezése és működése között, akkor kénytelen az ember arra a meggyőződésre jutni, hogy első sorban a kivándorlási meghatalmazottak institucióját okozza a kivándorlások szaporodásáért. Hallottam arról beszélni, hogy ez nem áll, hanem hogy a gazdasági viszonyok rosszabbodása okozta a kivándorlás szaporodását. Hiszen kétségtelen dolog, hogy a gazdasági viszonyok rosszabbodása mindig elősegiti az ilyen mozgalmat, de 1903. nem volt olyan rossz, tulságos rossz gazdasági év és a statisztika kimutatása szerint az 1903. előtti kivándorlás 171.000 volt, az 1904.iki 173.000, mig a korábbi még sokkal kisebb, 120—130.000 között mozog. Tehát ha a gazdasági válság alkalmas volt a kivándorlás emelésére, akkor még nagyobb tényezőképpen kellett volna hozzávenni a kivándorlási biztosokat, mert azok éppen a gazdasági válságot használták fel csábitásra, felhasználták ürügyül azt a talajt a szegény ember lelkében, amelyet a szegénység és a gazdasági csapások előkészitettek, nagyon ügyesen használták fel a kivándorlás szaporitására.

Amikor a kivándorlsái meghatalmazottakra vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalták, azt mondották, hogy ez olyan ártatlan intézmény amelynek célja az volna, hogy a kivándorlót felvilágositsa, kellő irányba terelje és megmentse oly emberek befolyásától, akik ki akarják használni tudatlanságát, járatlanságát. Nos, méltóztassék meghallgatni a kivándorlási biztosok listáját, hogy kik vállalkoznak erre az önfeláldozó emberbaráti hivatásra. Az Adria bejelenti a következő egyéneket: Ugocsa és Szatmár területén Nagyszőllős székhellyel Bányász Menyhért, Trencsén-, Nyitra- és Bars-megyéről Zsolna székhelylyel Grünn Ármin. Megjegyzem, hagy ettől már vissza is vonatott. Liptó- és Árvamegyére Turócszentmárton székhelylyel Bock Gyula; Gömör és Kishontmegye Rimaszombat székhelylyel Fischer Bertalan. Nógrád- és Hontmegye Balassa-Gyarmat székhelylyel Ehrenthal Mór. Zemplémmegyére László Fülöp kassai bankár.

Mondom, hogy kassai bankár. Amennyire értesültem, ezek az urak mind nagyon jól szituált, előnyös helyzetben lévő emberek, akiknek nagy üzleti elfoglaltságuk van; azért pointirozom ezt, mert nem tudom feltenni ezekről az urakról, hogy tisztán hazaszeretetből, önfeláldozásból kimennek a falvakba, és törődnek azokkal a bocskoros szegény tót emberekkel és felvilágositják őket,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Az Ódon vár meséje.

Irta: **Könczöl Antal.**

Vadregényes tájon, büszke bércek ormán ódon várrom hirdeti a zordon enyészet pusztitó hatalmát. Ott roskadozik az az egykori hatalmas vár, mint megtört aggastyán. Hajdan megbonthatatlan falai most már maguktól düledeznek, tán szétporlanának egészen, ha nem tartanák össze az omladozó köveket a kőréjük fonódó borostyán százfelé futó szárai.

Az egykori büszke várnak nincsenek emberi lakói. Ott, a hol egykor harcban edzett vitézek vivtak diadalmas csatákat és aratták a győzelmi babért, ma ember nem jár, még az arra tévedt vándor is kikerüli a düledező fészket, fél tőle, mint ijesztő kisértettől.

A vidék népének babonára hajló képzelete borzalmas meséket szőtt az omladozó várról, annak egykori lakóiról. Most a légkör minden szárnyasa otthonra talált ott, a hol egykor hires-neves úri népnek volt otthona; a honnan hatalmas várurak parancsolták az egész vidéknek, ott most a felhők királya, az élesszemü sas csattogtatja szárnyait s várja, mikor csaphat le itt-ott mutatkozó félénk áldozataira.

A vár hajdan diszes termei bedöltek, nincs ott semmi élet, kihalt és enyészetnek indult minden. A földalatti üregek üresek, a sötét börtönökben nem sinlődik rab, megszünt ott minden szenvedés, minden gyötrelem, ma már csak lomha békák s a föld férgei tanyáznak ottan nyugodtan, nem háborgatja őket senki.

Nem igy volt ez mindig. Hát kik voltak e düledező falak egykori lakói? Nevük, hirük feledésbe ment, csak a vidék szegény népe beszél ma már róluk.

* * *

Fényes vendégsereg mulatott egyszer a várat környékező, regényes erdőségben; vadásztársaság kerestegyönyöréta zsákmányban gazdag, százados fák között. Ott voltak a vitéz kékkői Balassák, bátori Nyiriek, ott a lengyel Petrovszkyak csatában edzett, vitéz sarjai, mindnyájan barátai a vendéglátó, szives Bérczy családnak.

Bérczy Imre daliás férfiu volt. Az ő barna arcáról visszatükröződő férfias komolyság és szőke hitvesének gyengéd szelidsége az ellentétek páratlan összetalálkozása volt, a melynek legszebb hordozója egy személyben a kedves pár gyermeke, az alig három éves Kálmán volt, a ki atyjának férfias vonásait, anyjának kedvességét s a szemöldökei közt levő lencsealaku anyajegyet örökölte nemes szüleitől. A leirt család körében szivesen mulatott s a legjobban érezte magát az egybegyüllt, előkelő vendégsereg.

A vadászat eredménye méltó volt a széptársasághoz, a melynek tisztelétére rövid pihenő után fényes ebédet adott a vendégszerető házaspár.

Sorra kerültek a legizletesebb magyar eledelek, a poharak megteltek a magyar föld termette, legzamatosabb szőlők édes nedüjével. A legjobb hangulatban folyt a lakoma, sokszor csengett a pohár s ujra telt, meg-meg kiürült tartalma a hazáért, a jobblétért, a mikor egyszerre hirtelen vége szakadt a jókedvnek.

Az ebéd végén vették csak észre, hogy nincs meg a kis Kálmán, eltünt dajkájával, nem találták őket sehol sem.

Nem csak a cselédség, a vendégek is hozzáláttak a kereséshez, de minden nyomozás eredmény nélkül maradt. Rettenetes volt az aggódó anya, Bérczyné fájdalma. Kezeit tördelve, kétségbeesetten kiabálta egyetlen gyermekének nevét

— Kálmán . . . Kálmán . . .

S a sziklás bércek gunyolódva verték vissza az anya fájdalmas hangját:

. . . mán . . . mán . . . mán.

Hiába volt minden fáradság, nyomra nem akadtak.

A siránkodó anya nem talált vigaszra, az előbb szelid arc bájos derültségét feldulta a fájdalom és sötét borongás ült annak helyére.

Estefelé fájdalmasan bucsuztak el a vendégek. Letünt a ragyogó nap, sötét éjszaka támadt fel helyette. Kialudt a mécsesek pislogó világa álom szállt a földre, nyugodt immár minden, csak Bérczyné szemeihez nem tudott férkőzni az álom utját állták szivének bánata s patakzó könnyei. Csak kesergő hitvestársa virrasztott, bánkódott mellette. Ő is megtört, szinte belevénült

Mai lapunk 6 oldal.

00000312

hogy: atyámfia, ilyen meg ilyen irányban menjetek, mert erre olcsóbb és erre ne menjetek, mert erre veszély fenyeget stb., hanem valószinünek tartom, hogy ezeknek az uraknak van érzéküк aziránt, hogy ebből valami haszonra tehetnek szert.

Kiváncsi voltam, hogy e kivándorlási megbizottak miképpen teljesitik azt a nagy missziót, amely az ő kezükben le van téve. Pozitiv adatot nem mondhatok, mert én szegény emberektől hallottam egyet-mást, akiknek a szavajárása, amint mondják, nem egészen megbizható; de ugy mondották, hogy bemennek a kivándorlási meghatalmazotthoz és elmondják, hogy el akarnak menni Amerikába és megkérdik tőle, miként tegyék? Akkor ő felvilágositsa őket és a végén megmondja nekik, hogy ha azonban tizenketten mennek ki, akkor egy ingyen mehet. Vagy ha harmincan, akkor ingyen mehet ennyi meg ennyi. T. Ház, ez roppant ártatlan dolognak látszik, de tulajdonképpen ez a legveszedelmesebb része a dolognak, mert ügynökévé teszi azt a szegény, szerencsétlen parasztot a kivándorlási meghatalmazottnak; az a paraszt azután keres magának tizenkét, vagy nem tudom, hány társat, csak azért, hogy ingyen mehessen. Igen, ez a módja; legalább nehány vidéken, ahonnan én adatot kaptam, ezek az ügynökök igy teljesitik magasztos hivatásukat. Ha kiváncsi a t. Ház, olvashatom tovább. Kolozs-, Szolnok-Doboka-, Torda- és Tzrda-Aranyosmegye: Weisz Samu, kolozsvári menetjegyirodai főnök — ez is aligha fog falura menni felvilágositani a szegény embereket; — Pozsony- és Mosonymegyére Pozsony székhelylyel Peller József, Csik- és Udvarhelymegyére Aronsos Henrik, a brassói menetjegyiroda főnöke, Liptó- és Árvamegyére Kralován székhelylyel Székely Ferenc, Versec város területén Versec székhelylyel Pollák Zsigmond, Bihar-, Hajdu-, Szilágy- és Békésmegye területén egy nagyváradi gyáros, Jungreiss Ignác, Vas- és Zalamegye területén, Szombathely székhelylyel Ritsches Adolf, Máramarosmegyére Mármarossziget székhelylyel Benkő Miklós Bács-Bodrogmegyére Zombor székhelylyel Léderer Leó, Beregmegyében Fischmann Sámuel, Szeben vármegyében Robius Gyula.

Ehhez járul még az, hogy bár a régi kivándorlási törvény expressis verbis megtiltja a kivándorlásra vonatkozó hirdetmények, vagy felhivások közzétételét, ma, bárhova megyünk, a legkisebb falunak is bármelyik korcsmájába, óriási plakátot találunk, amelyen szép szinekkel kifestve egy hajó, tengerpart és gyönyörü szép vidék van és kommentárnak hozzá van irva, hogy milyen olcsón és mennyiért lehet ebbe a boldog hazába kivándorolni.

Igy van ez minden kis faluban. Az én kerületemben vannak olyan falvak, ahova kocsin az évnek csak két hónapjában lehet elmenni. Az ott lakó emberek a világgal alig közlekednek, kivándorlási hirdetményük azonban van elegendő; bármelyik korcsmába néz az ember annak falán talál egy-egy felhivást. Igy azután az a falusi ember egész éven át, amikor csak a korcsmába megy, maga előtt látja ezt a hirdetményt és magába szivja a kivándorlás vágyát s megbarátkozik a gondolattal, hogy itt hagyja hazáját, mert hiszen valami nagyon jónak kell annak lenni, amit ott hirdetnek. Igy szuggerálják belé a kivándorlás ideáját és itt hagyja kis házát és földjét is, amelyet atyáitól örökölt.

Innen—Onnan.

Az uj honfiak. Nagy látványosság készül Magyarországon. Ingyen élvezhetünk egy nagyszerü népvándorlási jelenet, minő nem volt az óta, hogy Mózes átvezette kétmilliónyi népét a Vöröstengeren. Tehát ébredj Árpád fia, nyisd ki szemeidet, sőt a XX. században lévén, elő a távcsövekkel s ugy figyeld a páratlan fölvonulás minden részletét! A látványosság szereplői most is Izrael fiai. Ők, kik eddig az uralmon levő szabadelvü pártnak mindenkori hüséges jobbágyai voltak s a levitézlett párt számtani biztossággal számitott rájuk s a Vereckei szorostol az Adriáig, Dévénytől Predeálig minden szatócs, regalebérlő, ó-szeres és ujföldesur az ő kortesük volt, most a lemenő napnak mohamedán módra papucsaikat mutogatják s világot renditő hozannával köszöntik a koálició fölkelt napját. Ezen tény illusztrálására álljon itt a „Szabadka és Vidéké"-nek következő hire:

„Kossuth és társai, mint a koalició vezérlő tagjai a zombori Schweidel-ünnepre való lejövetelükkor tüntetés tárgyai voltak. Mint értesülünk, Bajmokon is tüntetés várt a nagynevü hazafiakra. A bajmoki egyesült ellenzék vezető emberei, akik aznap nem mentek le Zomborba, Bajmok állomásán fejezték ki önzetlen vonzalmukat és ragaszkodásukat országos vezéreik iránt. Ez alkalommal mindenkinek feltünt az, hogg a *bajmoki izralita társaság* több tagja, akik a választás ideje alatt a legelszántabb, hogy ne mondjuk legvadabb, támogatói voltak a hatalmon levő Tisza-kormánynak, most szinte megrohanták a kupékat, melyben Kossuth és társai tartózkodtak. Leszögezzük ezt az esetet, mint olyat, mely nemcsak a bajmoki, hanem az összes magyar zsidóság párt és programmhűségét a leghivebben tükrözi vissza. Persze most ezért rohanták meg üdvözlésükkel Kossuth kupéját, mert véleményük szerint is Kossuthé a jövő. Tiszáé pedig csupán a csuf mult.

Szegény koalició, mely ilyen megbizható jóbarátokra tettél szert! A hazai zsidóság ezen felvonulása, mely az ellenzék kormányra kerültével teljes nagyságában fog kibontakozni, ingyen látványosság ugyan minden magyarra nézve, de méltán töltheti el aggodalommal az ellenzék eddig. táborát. Bevonul velük e táborba a korrupció, a haszonlesés és ezekkel a bomlás principiuma.

*

Buhinger Manó. Ez egy pesti zsidó-legény, a szocialdemokrata vezérkar tagja aki, vasárnap a magyar munkások pénzén, vagy a mi valószinübb, a magyar állam által nevére kiállitott szabadjegyen elutazott Triesztbe s ott egy nemzetközi gyülésen ilyeneket mondott:

Ez a mai tiltakozó gyülés annál is inkább jókor jött reánk, magyarországi szociáldemokratákra nézve, mert a magyar burzsoázia egy része éppen most akarja kiépiteni az ő ugynevezett „nemzeti államát". Ezért örömmel ragadjúk meg az alkalmat, hogy feltárhatjuk az egész világ előtt, hogy hogyan fog ehhez hozzá egy minden kulturát arculcsapó kapitalista-klikk.

Magyarország példája annak, hogy hogyan uszitanak népeket egymás ellen és hogyan terelik el a népek figyelmét az igazi ellenségről, a kapitalisztikus kizsákmányoló rendszerről.

Most, az utolsó választásokkal, amint tudják, a sovén-nemzeti hagyományokból táplálkozó függetlenségi Kossuth-párt ragadta magához a politikai uralmat.

A követelt uj, milliókra menő katonai kiadásokat és még többet is, kitörő örömmel hajlandó „megadni" ez a párt a nép véres adójából, csak magyar legyen a vezényléti nyelv és a fekete-sárga zászló helyett „vörös-fehér-zöld" zászló lobogjon a kaszárnyákon.

Tehát nemzeti szinü glóriába burkolt kapitalista militarizmus pótolja a népjólét világosságát!

Tehát a mi fönséges küzdelmünk előttük csak „sovén nemzeti hagyományokon" való rágódás. Az önálló magyar hadsereg, „nemzeti szinü glóriába burkolt militarizmus."

Ilyen, sőt hazafiatlanabb kitételek hemzsegnek naponként a Népszava hasábjain, melynek tizenötezer munkás előfizetője van s melynek megvételére a szocialdemokrata szervezetek hallatlan terrorizmussal kényszeritik a magyar munkásokat. Ugyanezen lap a Schweidel szobor leleplezése alkalmából irta: *Mi nem érzünk hazaszeretetet s nem tudjuk mi az a nemzeti becsület!* Valóban itt az ideje, hogy a társadalom és

---

s ha nem könnyezett is, meglátszott rajta szivének kétszeres gyötrelme: sajnálta gyermekét, aggódott nejéért.

Néhány nap mulva kiderült, hogy a kis fiut dajkája elvitte az egyik közeli tanyára, a hol annak szülei laktak. Innét visszatérőben utközben egy kisebb török rablócsapat kezébe kerültek. A cselédet felkoncolták, a gyermeket pedig magukkal vitték. Igy hozta ezt hirül egy megszökött fogoly.

Hosszu idő telt el a borzasztó nap óta. Közel harminckét esztendő.

Az anyasziv fájdalmát bár enyhitették, de nem szüntették meg a rohanó évek. A seb talán behegedt, de sajogása nem mult el. A jóságos asszonyt a remény éltette, napról-napra bizott, hogy gyermekét megtalálja.

Reménye hiu volt. Hiába fordult Bérczy Imre alázatos könyörgéssel a hatalmas, budai pasához, hiába igért egész vagyont gyermeke előteremtőjének, szeretett fia csak nem került elő Az apa bánatát a csaták heve s egyéb gondok eléggé elfeledtették.

Addig hadakozott, addig küzdött a pogány török ellen, mig végre reá tört az ellen, ostrom alá vették az ősi sziklavárát.

Heteken át folyt az ostrom, halálmegvetés közt. Az ellenség kicsi volt, de erős és elszánt. Vezére a janicsárok ifju parancsnoka, Ibrahim volt.

A vár ugyan még erősen állott, de fogyott a lőpor, fogyott az eleség nagyobb arányban, mint az ember. Bérczy érezte, mint közeledik ilyképen a veszely, összeszedte tehát mit sem sejtő várnépét, megeskette őket, hogy kitartanak a halálig, azután elhatározták, hogy meglepik az ostromlókat egy heves rohammal, következzék aztán halál vagy diadal.

Végre elérkezett a tervbe vett nap. A védők korán reggel szentmisét hallgattak s miután a vitézek övéiktől elbucsuztak, kinyilt a nehéz várkapu s erős fegyverzettel kirohantak az ősz várur, Bérczy Imre vezetése alatt.

Meglepetve hátrált először az ellenséges sereg, de Ibharim szava uralkodott fölötte. A két sereg összecsapott s mikor fölbomlott a rend, küzdött ember ember ellen életre-halálra. Csattogott a kard, patakzott a vér s a fegyverek zajába halálhörgés vegyült.

Egyszerre csak összetalálkoztak a vezérek. Rettenetes volt a mérkőzés. Hamarosan összecsaptak. Először Ibrahim támadott nagy erővel és ügyességgel s ha Bérczy lova félre nem ugrik, gazdája holtan bukott volna le róla. De Bérczy sem engedett, vivott ő már másokkal is, rettenetes csapásra emeli föl kardját; de biztos keze megremegett, karja mintegy varázsütésre lehanyatlott, a mikor éles tekintete ifju ellenfelének szemöldökére esett. A két szemöldök között lencsenagyságu anyajegy volt.

Eldobta kardját s ölelésre tárt karokkal kiállott föl:

— Kálmán, édes fiam, Kálmán!

Ibrahim megilletődve nézte az ősz magyart Mintha hangját ismerné, mintha szavait már hallotta volna.

— Kálmán . . . Kálmán — mondogatta magában.

Mint a tél szürke ködébe burkolt fény a szemre, olyanforma hatással volt Bérczy szava s Kálmán név az ifju vitéz elméjére. Ismerte a hangot, emlékezett a névre, de hogy hogyan, miként, az nem ment a fejébe.

Belső sugallatot érzett s ezt követve Bércy karjaiba borult.

Igy talált rá vénségére Bérczy elveszett fiára.

*

Hatalmas vendégsereg gyülekezett össze néhány hónap mulva a Bérczyek ősi várába. Öröm hozta őket össze, kiket réges-régen a fájdalom elválasztott.

Visszatért a jókedv Bérczyék szivébe. Egy nap kárpótolta őket azért, kit harminc évig gyászoltak. Meglőn gyermekük, egyetlen fiuk, Kálmán, kit oly sokáig elveszettnek hittek, sirattak.

A nap hőse Kálmán volt. Őt nézte, őt hallgatta minden vendég. Kiváncsiak voltak szomoru élményeire. Borzadva figyeltek az ifju szavaira, mikor elmondotta, hogy a török hadak legbátrabb vitézei, a félelmes janicsárok, miként ő is, nagyrészt rablott, magyar kisdedekből állanak. Ezek, kik hazát, apát, anyát és testvért nem ismernek, elszántan vivják a legkeményebb tusákat még ott is, a hol a többiek meghátrálnak. Fájdalmasan fejezte be mondókáját:

— Hány magyar küzd tudatlanul saját hazája, talán szülői ellen, mint tettem én is, oh én szerencsétlen.

— Csakhogy megkerültél, öcsém! Igyunk

a törvényhozás leszámoljon Buchinger Manóékkal s teljes erővel támogassa a keresztény szocializmust, mert ha a munkások lelkét „a hazátlan bitangok" véglegesen megmérgezik, szomorú lesz az ébredés abból a közönyből, mellyel a „burzsoa-társadalom" most viseltetik a keresztény munkásság ügye iránt.

A vizsgai ajándékkönyvek. A napokban egy kedves kis könyv került a kezemhe. A „magyar ifjuság számára" iródott, mint a cimlap mondja, de nem restelem bevallani, hogy nem tettem le addig, mig őszülő fejjel végig nem olvastam. A cime: *Mária legendák.*" Irta Dedek Crescens Lajos. Lapjait mély vallásos szellem lengi át, történetei tele vannak szőve szebbnél-szebb magyar vonatkozásokkal. Mikor elolvastam, eltünődtem magamban, hogy milyen jó is volna ezt a szép könyvecskét, meg sok-sok kedves, hasznos társát egynehány példányban szétosztani vizsgai ajándék gyanánt nemcsak a katholikus, hanem a községi ésállami iskolák növendékei között is. A könyvet a szebbnél szebb ifjusági iratok egész sorával a mindig több céltudatossággal és praktikus érzékkel működő Szent István-Társulat adta ki. Ne fázzék senki ettől a vállalattól. Ifjusági iratai nagy részét a vallás és közoktatásügyi miniszter is felvette az állami iskoláknál alakitandó ifjusági könyvtárak jegyzékébe, tankönyveit minden habozás nélkül approbálja a középiskolák számára. Ne féljünk, nem imádságos könyvek azok. Nincsen azokban semmi azon felül, amit egy ifjusági irattól várunk, csak az, mit szintelen, se hus, se lé-forma ifjusági irodalmunkban oly hosszu időn át sajnosan nélklöztünk: a hit zománca, a vallásos kedély aranyos himpora, az erények (nemcsak a hazafiság egyoldalulag propagált erényének) szép példái.

A lelki haszon, mit ezen ifjusági iratok terjesztésével elérünk, kiszámithatatlan egy-egy fiatal lélekben. Katholikus nevelőink, szülőink áldásos és bőven gyümölcsöző munkát végeznének, ha a sok-sok üres, semmitmondó — megengedem, hogy klasszikus minták után, de léleknélkül, gyárilag előállitott — hülye mesék helyett ilyenekkel jutalmaznák szorgalmas tanulóikat, fiaikat, leánykáikat. Itt volna az ideje, hogy a „baktiskönyvek", „Ida néni", „Gyula bácsi", „Lajos bácsi", „Móka bácsi" és egyéb bácsik és nénik szörnyszülöttei, „Mackó ur utazásai" s a felnőttek számára is sok ostobaságot összeiró Tábori Róbert és mások fércelményei helyett igazán szép, nevelő hatásu, sziv és jellemképző könyveket adjunk az ifjuság kezébe. Ily módon talán ha megnőnek sem fognak fázni az olyan könyvektől, melyekből tanulni is lehet valamit, mint azt ma felnőtt katholikusainknál sajnosan tapasztaljuk. Terjesszük csak ki egy kissé a veszprémi püspök által mult héten hangoztatott elvet az ifjusági irodalomra is és legyen a jelszavunk: *„Katholikus fiuk, lányok kezébe adjunk katholikus könyveket."*

Hiszen kétségbeejtő dolog az, mikor kath. intelligenciánk minden szépirodalmi munk itól fázik, melyben Isten neve fordul elő, amelyben imádkoznak is, nemcsak vétkeznek.

Valóságos szellemi perverzitás kell ahhoz, hogy valaki (megtörtént) a „Quo vadis"-t ne tudja élvezni, mert „nagyon vallásos" ize van; Spillmann nagyon érdekes regényeittől fázik, mert „igen katholikusak," a „Magyar Szemle" magas szinvonalon álló elbeszéléseit nem képes olvasni, mert „igen szentek". A felnőtteken, ugy látszik már csak Kock és Zola segithetnek, de az ifjuságot még megtanithatjuk az *igazi szép* élvezetére. Próbáljuk meg!

---

a jobblétért — kiáltotta az egyik Nyiri s a poharak összekoccantak tán anélkül, hogy valaki észrevette volna Kálmán szemeiben a csillogó könyeket.

Sokáig tartott a vidám lakoma, melyet Bérczyék megtalált fiuk tiszteletére rendeztek.

*

Gyors egymásutánban kergették egymást a siető évek s az idők multával alaposan megváltozott a helyzet. A vár lakói kicsinyenkint nyugalomra tértek, elköltöztek egymásután a másvilágra. Csak egy öreg remete lakta már utóvégre a hatalmas épületet. Sokáig kijárt a vidékre: oktatta a népet, különösen a gyermekeket, buzditotta, tanitotta őket imára a hazáért s ellenein megtéréséért.

Egyszer csak elmaradt ő is. Nem látták többet, senki sem tudta, hol késik a jóságos öreg. A vár egyik sarkán éjjelenkint a mécses is kialudt végképen.

A mióta a remete eltünt, nincsen a várnak emberi lakója. Omlanak, düledeznek a hatalmas kövek s hirdetik az enyészet pusztitó hatalmát. A hatalmas romok, mint beteg szörnyetegek kuporognak a büszke bérc ormán s porladoznak, mig végkép elmerülnek a semmiségbe.

Ott, a hol egykor harcban edzett vitézek vivtak diadalmas csatákat és aratták a győzelmi babért, ma ott ember nem jár, még az arra tévedt vándor is kikerüli a düledező fészket, fél tőle, mint ijesztő kisértettől.

Csak a nép képzelete sző róla hatalmas meséket.

UJDONSÁGOK.

— **A hercegprimás aranymiséje.** Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról a lélekemelő ünnepélyről, a melylyel magyar hazánk biboros hercegprimásunkat áldozópapságának 50 éves jubileuma alkalmából ünnepelte. Egyházmegyénk nevében főpásztorunk, dr. Városy Gyula üdvözölte a biboros jubilálót a következő távirattal:

Főmagasságu Vaszary Kolos Biboros Hercegprimás Urnak

Balatonfüred.

A székesfehérvári egyházmegye főpásztora, káptalana, papsága és hivei hódolatos tisztelettel üdvözlik kegyes metropolitájukat félszázados papságának örömünnepén és buzgó szivvel imádkoznak Eminentiád drága életeért, hosszú, boldog kormányzásáért, az egyház és haza javára irányult nemes fáradozásainak áldásos sikeréért.

Városy Gyula
székesfehérvári püspök.

A szivélyes válasz ma érkezett meg s a következőkép hangzik:

Méltóságos Városy Gyula püspök urnak

Székesfehérvár.

Mélyen meghatva mondok köszönetet Méltóságod nagy szereteteért, mellyel áldozópapi ünnepemről megemlékezett és káptalanával, papságával, hiveivel imádkozni kegyeskedett. Hálámat forró imába öntve Isten boldogitó kegyelmét kérem Méltóságodra és egyházmegyéjére.

Vaszary Kolos
bibornok.

— **József főherceg állapota.** Minden magyar ember őszinte részvéttel gondol a fiumei Villa Giuseppe nagybetegére, József főhercegre. Olvasóinknak akartunk szolgálatot tenni, mikor lapunk egy barátját, a ki a fenséges úr kegyeit bírja s néhány nappal ezelőtt oly szerencsés volt, hogy Fiumében a fenséges urat is meglátogathatta — felkértük, hogy lapunk olvasóit is értesitse a nagybeteg állapotáról. Tudósitónk a következő sorokat közli velünk:

József kir herceg egészségi állapota változatlanul reménytelen. Jelenleg egy kis javulás állott be, mi azonban csak abban áll, hogy többször fölemeli szemét, fölismeri környezetét, egy-két szót szól s nincs láza. Az orvosi tudomány teljesen tájékozatlan abban, hogy még meddig tarthat a baj! A fenséges ur páratlanul szivós természete eddig mindannyiszor áthuzta az orvosi számitásokat. Orvosa naponkint legalább is háromszor látogatja meg s az ápolást maga, a fenséges főhercegasszony teljesiti. Kora reggeltől késő esti 11 óráig ott van a nagy beteg mellett. Ő maga nyújtja neki a táplálékot. Most, hogy közelednek Fiuméra a melegebb napok, a főherceg környezete nagy aggodalommal gondol arra, hogy ez rosz befolyással lehet a nagy betegre s már meg is kezdték az átalakitásokat a nagy beteg lakosztályánál, hogy a nagy forróság vészes hatását enyhitsék. Midőn azonban semmi reményt az emberi segitségben, csak állhatatos bizalommal forduljunk a Mindenhatóhoz, kinek hatalma végtelen, hogy József főhercegnek a magyar nemzetre nézve drága életet, minél tovább tartsa meg.

— **Esküvő.** Gébert József debreceni törv. sz. alügyész ma d. e. 11 órakor tartotta esküvőjét Emmerth Mariska kisasszonnyal. Az esketést a menyasszony nagybátyja Janny Ferenc áldozópap, nyug. plebános végezte. Esküvő után a násznép lakomára gyült egybe a Szent István teremben.

— **Tejvizsgálat.** Dr. Say Móric állami vegyész ma városunkba érkezett, hogy mint a miniszter által kiküldött vegyész megvizsgálja a városunkban fogyasztás alá kerülő tejet. A vizsgálat eredményéről a hivatalos jelentés alapján fogunk referálni.

— **A vizivárosi ovoda.** Ma két hete Kováts István városi bizottsági tag vezetése alatt a vizivárosi bizottsági tagok küldöttsége kérte Havranek József kir. tanácsos polgármestert, hogy az évtized óta huzódó Mantz-féle ovoda ügyét a megvalósulás elé vigye. A polgármester igérete, illetőleg közbenjárása megtermette immár gyümölcsét, mert csütörtökön a belügyminiszteriumból leérkezett a jóváhagyás. A városi tanács tegnapi ülésében foglalkozott az ügygyel, azt jóváhagyta s a pályázati felhivás már legközelebb közzététetik s a régi óhaj teljesedésbe is megy.

— **Doktorrá avatás.** Báró *Fiáth* Tibor, báró *Fiáth* Pál Fejérmegye és Székesfehérvár főispánjának fiát a mult szombaton avatták jogi doktorrá a kolozsvári tudomány egyetemen.

— **Ipartestületi jegyzőválasztás.** A székesfehérvári ipartestület előljárósága csütörtökön este 6 órakor tartotta jegyzőválasztó ülését *Say* Ferenc ipartestületi elnök elnöklésével. Az ujjonan szervezett jegyzői állásra *Kirisits* Bódog, *Seidel* Lajos, *Deutsch* Ármin, *Gscheidt* János és *Balog* István pályáztak. Kirisits Bódog 29, Seidel Lajos 20, Balog István 4, Gscheidt János 3 szavazatot kapott. Igy tehát az ipartestület jegyzőjévé *Kirisits* Bódog lett megválasztva, aki julius 1-én foglalja el hivatalát.

— **A Polgári Dalkör mulatsága.** A Polgári Dalkör junius 4-én tánccal, és hangversenyel egybekötött mulatságot rendez a budai-uti Latzkovits-féle „Szarvas" vendéglő árnyas kerthelyiségében. A hangverseny műsora kar-, soló-ének és tréfás magán- és párjelenetekből áll. A műsor legérdekesebb pontja mindenesetre: Részletek a *János vitéz* c. daljátékból, melyet zenekisérettel s jelmezben János vitézt *Novák* József, — Iluskát *Méry* Mariska, — Bagót pedig *Grébner* Lajos fogják énekelni. Belépődij, mely ugy a 4 órakor kezdődő hangversenyre, mint az esti táncmulatságra érvényes, személyenkint 60 fill., családoknak 1 k. 60 fill. A mulatság kellemetlen idő esetén a vendéglő belső helyiségeiben tartatik meg. A részletes programm a következő:

1. **Magyar Népdalok.** Énekli: *Kiss* Gyula.
2. **A Mama kedvence.** Vig monlóg előadja: *Papp* Kálmán.
3. **Kuplék a Drótostótból.** Előadja: *Kiss* Ferenc.
4. **Szeretem a nőket.** Vig magánjelenet előadja: *Bartfay* J.
5. Részletek a **„JÁNOS VITÉZ"** c. **daljátékból** zenekisérettel, jelmezben előadják: János vitéz: *Novák* József, Iluska: *Méry* Mariska k. a., Bagó: *Grébner* Lajos.
6. **A három jómadár.** Lumpáciusból, erdei jelenet, előadják: *Márkus* József, *Bartfay* J. és *Kiss* Gyula.
7. **Kuplék.** előadja két Newyorki titkosrendőr.

00000314

— **Apróságok Szüts Albert életéből.** Tegnap délután helyezték sirí nyugalomra, a ki az egész vidék Albert bácsja volt. Emléke soká fönn fog maradni adomáiban, jóizü historiáiban, a miket maga eszelt ki s a melyekkel maga tréfálta meg önmagát, meg a jó embereit. Egyet-kettőt elmondunk belőlük.

*

Egyszer Fiáth Imréhez sok vendég volt hivatalos, köztük volt természetesen a nélkülözhetetlen Albert bácsi is.

— Megtréfálom ezt a nagy uri népet — mondotta magában s mikor a fényes, sallangos szerszámu lovakat a simára kinyalt libériás kocsisokat elrobogni látta, fölült egy egylovas parasztkocsira, mely elé egy éltesebb koru gebét fogatott s elindult Kajtorra. Ott persze először nagyot bámultak rajta, aztán pedig mikor ráismertek harsogó kacagásban törtek ki. A rikitó ellentétben sok eredetiség volt. Denique jól mulattak, Albert bátya egymásután pattogtatta az élc és humor sziporkáit, örült, hogy sikerült ötletével általános derültségre hangolta a társaságot. Mikor aztán oszladozni kezdtek s a fényes fogatok egyik- a másik után előállottak, a szolgák előbaktattak Szüts Albert egyfogatujával is.

Persze általános hahota kisérte a fölvonulást. Körülállták s az inas hivatásának megfelelőleg fogta a táltos gyeplőjét. Albert bátyánk fészkelődött az ülésben s a zsebjében levő aprópénzt csörgette, úgy mint a ki borravalót szándékozik adni. Az inas persze nyelt is már előre nagyokat, a zsiros borravalóra számitva.

— Imre — szólt oda Albert bácsi a háziúrhoz — szokott a te inasod borravalót kapni.

— Hát persze hogy szokott — felelt a kérdezett.

— No! én majd leszoktatom róla, — és a füle közé csapott a görhesnek és elrobogott.

*

Egyszer Kenessey Zoltánnál volt vadászaton. Minden jól ment. A vadászat is, meg az utána következő vadászmulatság is. Ebéd után az inas ezüsttálcán körülhordozta a szivarokat. Persze gatyás szivarok voltak, szép gömbölyüre hizott, illatos szivarok.

— Te Zoltán! minek szivatsz a vendégeiddel ilyen drága szivarokat? Szinte zavarba hozod az embert, ha látogatásoddal szerencsélteted. Már hogyan adjak én neked Abán ilyen drága szivart, mikor ott a boltban csak ötkrajcáros a legjobb. Biztos, hogy legalább ötven krajcárba került.

— Annyiba került, a mennyibe került. Ne törődj vele Albert bátyám, hanem szidd jó egészséggel.

Hát persze hogy szitta, de az eszében ott bandukolt már a revans eszméje.

Mikor aztán Kenessey Zoltán egy hasonló alkalommal hozzája volt hivatalos, ő is tudta az illendőséget. Az ebéd végén a szivar körülhordozásnál egyszerre csak föltünt egy piros pozsgás képü parasztgyerek — gatyában — kezében a szivartálcával. A tálcán egyszerü abai vergóniák kinálták magukat, de mindegyik mellett ott volt negyvenöt krajcár.

— Ne gondoljátok — mondotta Albert bátya vendégeinek harsogó kacagása mellett — hogy én nem tudom, mi a tisztesség, meg az uri modor.

*

Mikor betegsége mindig fenyegetőbbé vált s az operáció szükségessége elkerülhetetlennek látszott, elhatározta, hogy fölmegy Budapestre. Meglátogatta a közeli ismerősöket s többek közt benézett Dettrich Zsigmondhoz is. Épen ágyban találta, valami kis meghülés, natha gyötörte s mint óvatos ember, azonnal le is feküdt. Szüts Albert végignézte aztán mosolyogva igy szólt:

— Te Zsiga, okosabban tennéd, ha ezzel a nagy bajoddal egyenesen bevitetnéd magad Fehérvárra. Lásd, te ettől a náthától bizonyosan elpatkolsz és mennyi költségbe vered majd a rokonságodat, hogy ha ennyiről kell beszállitaniok a családi sirboltba.

— **Köszönetnyilvánitás**. Mindazoknak, kik egyetlen kis leánykánk ravatalára virágot küldtek, a temetésen megjelentek, vagy részvétüknek bármi módoni kifejezésével mély bánatunkat enyhiteni igyekeztek, ezuton mondunk hálás köszönetet. *Hollósy* Ferenc és neje.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Stark József palota-ujfalusi lakost a helybeli adóhivatalhoz dijtalan gyakornokká nevezte ki.

— **Az Amateur-Club** f. é. közgyülésén elhatározta, hogy ez évben házi kiállitást rendez. A kiállitás helye a székesfehérvári tüzoltó-laktanya, megnyitási ideje 1905. junius 11. (pünkösd vasárnap), tartama 8—10 nap. A kiállitáson csakis a székesfehérvari Amateur-Club tagjai, s azok családtagjai vehetnek részt. Kiállitható minden amateur által készitett fénykép, rajz, festmény, stb. Bejelentési határidő 1905. junius 8. Bejelentések a Club elnökéhez, Dr. Palánszky Miklóshoz (lakik Székesfehérvár, Dinnye-utca). egyszerü levélben — melynek a kiállitó nevét és a kiállitandó képek számát kell tartalmaznia — intézendők. A képek legkésőbb 1905. junius hó 8-ának déli 12 órájáig az Amateur-Club helyiségébe (Székesfehérvár, Tóvárosi Olvasókör) szállitandók. A képek vagy keretben, vagy passepartoutban küldendők be. Mivel tárgymutatót a kiállitás rendezősége össze nem állit, minden képen a kép cime és a kiállitó neve kiirandó. Oly képeket, melyek felragasztva, vagy passepartoutban nincsenek, továbbá, melyekről a kép elnevezése és a kiállitó neve hiányzik, ki nem állitunk. A kiállitók képei dijazva is lesznek és pedig: 1. dij: tisztelet-dij és dicsérő oklevél, 2. dij: tisztelet-dij és elismerő oklevél, 3. 4. és 5. dij: elismerő oklevelek, azonkivül a zsüri belátása szerinti mennyiségben kiadandó oklevél. A zsüri, mely a dijakat odaitéli, a közönség köréből alakittatik. Tekintettel arra, hogy térdijak szedve nem lesznek, a kiállitás rendezősége a költségek fedezése céljából mérsékelt belépési dijakat fog szedni és pedig minden felnőttől 40 fillért, minden gyermektől 20 fillért. Azonfelül névre szóló jegyek is adatnak ki a kiállitás egész tartamára, személyenként 2 koronáért. További felvilágositással szivesen szolgál Klökner József ur és Szalay Károly az Amateur-Club titkára. Székesfehérvár, az Amateur-Club 1905. május 22-én tartott választmányi üléséből: *Szalay* Károly, titkár. Dr. *Palánszky* Miklós, elnök.

— **Elmarad a lövöldei sétahangverseny.** A Polgári Lövölde vasárnapi rendes sétahangversénye, továbbá a céllövészet és a tekeverseny tekintettel a Székesfehérvári Torna Club versenyére holnap vasárnap délután elmarad.

— **Fényes nagy kerti mulatság.** Városunk ifjusága junius hó 29-én nagyszabásu, délután látványos, este táncos tündéries kerti mulatságot rendez a polgári lövölde összes helyiségeiben a helybeli felső kereskedelmi iskola uj épülete javára. A nemes cél, a kulturális érdek, az uj Petőfi-utca mielőbbi kiépitése szempontjából kivánatos, hogy az előkészitő-bizottság által a rendezőség elvállalására felkért urak mind elfogadják a rendezői tisztet. Annál is inkább, mivel a nemes cél elérésével párosul a rendezőségnek az az igyekezete is, hogy intelligens közönségünknek egy igazán kellemes, szórakoztató délutánt és estét szerezzen csekély anyagi hozzájárulásért. A programm nagyjában a 3 évvel ezelőtt rendezett mulatság programmja keretén belül fog mozogni, de természetesen lényeges változtatásokkal. Látványos, dolgok, különféle sátrak, fényes kivilágitás, stb. A főcél, eleven, nyüzsgő, vidám életnek odavarázsolása a lövöldének állandóan csendes, szomoru berkeibe. *A nagy rendező-bizottság f. hó 29-én, vagyis hétfőn este ½ 9 órakor tartja alakuló gyülését* a Magyar Király kávéház külön helyiségeiben, amidőn a szervezkedés után nyomban hozzálátnak a végleges programm megállapitásához az azután annak a megvalósitásához.

— **Adóleengedés rozsdakárok esetén.** A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület mozgalmat inditott oly irányban, hogy a megyebeli gazdák a vetésekben okozott rozsdakár cimen tömegesen kérjenek adóleengedést. Miután adótörvényein szerint rozsdakár föllépése esetén kifejezetten nincs adóleengedésnek helye, a kir. pénzügyigazgatóságok az e cimen adott kérvényeket rendszerint el is utasitják. Az egyesület nemrégiben küldöttségileg tisztelgett a pényügyminiszternél is, azt kérve, hogy a pénzügyigazgatóságok részéről elutasitott kérvényeket a felek a közigazgatási biróság, mint legfőbb fórum, itélete alá bocsássák. A felebbezéseknek meg volt a kellő sikere. A közigazgatási biróság egyes konkrét esetekből kifolyólag foglalkozván a kérdéssel, legutóbb elvi jelentőségü itéletben kimondta, hogy a rozsda is oly elemi csapás, melynek fölléyése esetében adóelengedésnek helye van.

— **Meghivó**. Leéb Erzsike és Mariska kisasszonyok f. évi május hó 31-én (szerdán) a kath. főgimnázium disztermében rendezik tanitványaik zongora-vizsgáját, a melyre mi is felhivjuk a n. é. közönség figyelmét.

— **Közgyülés a városnál.** Szfehérvár szab. kir. város törvényhatósága f. évi május 29 én d. e. 9 órakor a városház nagytermében rendes havi közgyülést tart, melynek tárgysorozata a következő:

A házipénztár, az aggintézet, az árvaház, a betegintézet, a Szt. Donát kápolna, a Szt. Sebestyén templom, a temető pénztár, a hegyközségi pénztár, a gyámpénztár és az iskola alapitványi pénztár 1904. évi zárszámadásának tárgyalása. — Városi tanács előterjesztése a számfelülvizsgáló bizottság jelentése tárgyában. — Városi tanács beterjeszti a városi alkalmazottak fizetései rendezése tárgyában készitett javaslatot. — Városi tanács beterjeszti a fogyasztási pótadóról szóló szabályrendelet módositott szövegét. — Városi tanács beterjeszti a piaci szabályrendelet tervezetét. — Kiadó hivatal jelentése a légszeszvilágitási vállalat megvétele tárgyában. A városi tanács előterjesztése az elhagyott gyermekek segélyalapja tárgyában. — Kiadóhivatal jelentése a Kigyó-utcából 4 □-ölnek dr. Steiner Jákó telkéhez leendő csatolása tárgyában. — Kiadó hivatal jelentése a Királykut-utcából 10 □-öl területnek Berghammer József telkéhez leendő csatolása tárgyában. — Városi tanács előterjesztése a „Piros alma“-féle területből fenlevő 2 teleknek eladása tárgyában. — Városi tanács előterjesztése a kéményseprői kerületek tárgyában. — Városi tanács beterjeszti Káldor Dávid, dr. Hercz Oszkár s Zákits Miklós felebbzéseit az aszfaltozási munkálatokból folyó megtéritések tárgyában hozott tanácsi határozat ellen. — Városi tanács előterjesztése P. Nagy Pálné s társai kérvénye tárgyában, telkeiknek eldarabolása s házhelyekké leendő minősitése iránt. — Városi tanács előterjesztése Szakolczay Lajos kérelme tárgyában a Bank-utca telkéből 22 □-ölnek megvétele iránt. — Városi tanács beterjeszti Hevesvármegye közönsége feliratát az országgyülés képviselőháza többségének müködése iránti bizalom kifejezése iránt. — Városi tanács beterjeszti Baja város közönsége feliratát az 1848 március 15. napjának törvényes ünneppé avatása iránt. — Városi tanács beterjeszi Kempelen Imre köszönő levelét, hogy a tüzoltó-laktanya előtti tér az ő nevéről neveztetett el. — Városi tanács előterjesztése Kiss József városi rendőrnek gyógykezeltetése céljából adott segély tárgyában. — Városi tanács előterjesztése Eichinger Károly javadalmi ügynök fizetési előleg iránti kérvénye tárgyában. A helybeli Szt Ferenc rendüek kérvénye a szokásos széna-alamizsna kiutalványozása iránt. — A nemzetközi alkoholizmus elleni kongresszus meghivót küld folyó évben Budapesten tartandó ülésére. Városi tanács előterjesztése a székesfehérvári Kereskedelmi bankkal kötendő csereszerződés tárgyában.

— **Apróságok.** Könczöl Antal, szombathely-egyházm. áldozópap egy csinos, tetszetős könyvben összegyűjtötte legjobb elbeszéléseit, melyek közül lapunk tárcarovatában mi is közlünk egyet. Nem nagy igényü dolog, elbeszélőjük még elején van szepirói munkálkodásának, de egy-két kellemes órát szerez annak, a ki megszerzi és elolvassa őket. A könyv ára fűzve 2 kor. 40 fillér.

— **Freud ur balesete**. Freud Farkas paksi kereskedő üzleti ügyben járt tegnap Székesfehérvárott. Miután az üzlet elég jól ütött ki egyet mulatni vágyott az őskoronázó városban. Sorba járta a mulatókat és későn éjjel meglehetős részeg állapotban jutott el az Ősz-utcába, ahol egy helyiségbe betérve, észrevétlenül beosont egy szobába, hogy a mulatság fáradalmait kipihenje. Morpheusz karjaiban szunyadt a legédesebben Freud, amikor durva kezek, (a tulajdonoséi) megragadták és az uccára dobták. Freud a nemvárt elbánásra annyira megijedt, hogy tüzet kiáltott. A vak tüzi lármát az összefutott utcabeliek akkép honorálták, hogy Freudet véresre verték. Az ügy a rendőrség előtt van.

— **Istentelen tolvajok.** Elvetemült emberek f. hó 26-án éjjel a Fekete hegyen a mult évben állitott feszület melletti harangot akarták ellopni. Munkájukban valószinüleg megzavartattak, mert a harang kitépett szivének hátrahagyásával távoztak gaz cselekedetük szinhelyéről. Az elvetemült embereket keresi a rendőrség.

— **ÜZLET ÁTHELYEZÉS.** *Van szerencsénk a nagy érdemü közönséget tudatni, hogy üzlet helyiségünket a régi helyiség lebontása miatt* **május 1-től október végeig** *feljebb az utcában Töltényi-házba, a Singer varrógép raktára mellé helyeztük át.* **Az üzlet szép, friss és divatos árukkal lett felszerelve és az eddigi olcsó árakban árusitva.** *A n. é. vevő közönség további pártfogását kérve, tisztelettel* **WEISZ ÉS FREUD divat-, vászon- és posztó kereskedők.**

00000315

Jégszekrények nagy választékban kaphatók **Márkus Simon özvegye és fia** *épület és műlakatos cégnél Székesfehérvárott, Jókai-utca 16. sz.*

— **A Bioscop-szinház** visszavonhatatlanucsak vasárnapig, junius 4-ig látható. Műsora május 28 án és 29-én a következő: 1. Diszmutatvány II. Vilmos német császár megérkezése alkalmával Tangerben. 2. A szüretelés Délfrancial országban. 3—7. A házassági jelölt vagy tiz nő és egy férfi, komikus láiványosság több képben. 8. Sig Giovanni, idomitott papagályokkal. 9. Bir. kózás egy bikával, a párisi Hypodrom nagy feltünést keltő száma. 10. A Költündér vagy a gólya a zöldséges kertben. 11—13. Nápoly környéke a Vezuvval. 14. A lehetetlen fürdő. 15—19. A sztrájk, szocialista dráma 4 képben. 20. Egy komikus álma.

Kubik János keztyü- és sérvkötö-raktára, házlerontás miatt májustól novemberig ideiglenesen a Kereskedelmi Bankkal szemben a Weihinger ezelött- Námessy-házba helyeztetik át.

— **Öngyilkos cseléd.** Orosz István cseléd-ember Gulyás József tabajdi földmivesnél szolgált. Az egyszer jobb napokat élt Orosz sehogy sem tudta megszokni a cselédsort és ezért f. hó 21-én gazdája házánál öngyilkosságot követett el, a padláson felkötötte magát. A házbeliek már csak holttestére találtak.

— **FONTOS TUDNIVALÓ!** Szines és fekete sevró és boxbőrcipők és minden más egyéb lábbeliek jókarban tartásához: *leghirnevesebb krémek és bőrlakkok* a legolcsóbb árban kaphatók. — *Fernolendt* és *Leonhard-féle* világhirü *cipőfénymázak* (suviksz) *Szarvasbőrfesték.* — *Orosz bőrkenőcs*, mely a bőrt puhává, tartóssá és vizmentessé teszi. — *Bőrapretura nyeregszappan, bőrlakkok*: lószerszámok, böröndök, kocsitetőbőrök és mindennemü bőrök fényesitéshez. — *Kocsimosó és butortörülőbőrök.* — *Kocsimosószivacsok.* — *Ruhadiszekre való bőrök minden szinben.* — Kaptafaműhelyünkben készittetünk *kaptafákat, cipő és csizmasámfákat*, melyek a lábbelieket szép formájukban megtartják. — *Cipőfűzőkülönlegességek.* — *Legjobb denaturált spiritus literje 52 fillér.* — Matracokba és kocsiülésekbe való *először, áfrik és tengerifü* eredeti gyári árakon: **Langráf Gábor és Fia** *gépszij és bőrkereskedésében Székesfehérvárott, Jókai-utca 8.* — Telefon száma 100. — Naponta postai szétküldés.

— **Csendélet Csóron.** Csóron sem ujság a verekedés és késelés. Szurok István csóri lakos régóta haragosa Faddi István nevü szomszédjának. A két szomszéd között a perlekedés és veszekedés napirenden volt és bizony megjegyezhető nap volt, amelyik békességben mult el. A napokban is összeszólalkozott a két szomszéd, aminek azután verekedés majd pedig késelés lett a vége. Szurok István ugy hátba szurta Faddi Istvánt, hogy ez eszméletlenül terült el a földön. Szurok Istvánt feljelentették a helybeli kir. ügyészségnél.

— **Népmulatság.** A sz.-fehérvári önkéntes tüzoltó-egylet parancsnoksága junius hó első napján a Lerf-féle Rózsáskertben a Déli vasuti műhely zenekara közreműködésével népünnepélyt rendez. Az ünnepély műsorában fel vannak véve különféle uj érdekes és mulatságos versenyek ugymint: Darázsjáték, a gyors borbély, az eltünt kalapok stb., végül dij birkózás. Kezdete délután 3 órakor. Tánc kezdete 5 órakor. Belépti-dij 20 fillér (10 kr.) Kellemetlen idő esetén az ünnepély elhalasztatik.

— **Veszett eb.** Kelemen István pátkai földmivesgazda házőrző ebe megveszett és a tulajdonost megmarta. A veszett ebet kiirtották, Kelement pedig a bpesti Pasteur intézetbe szállitották.

Vendéglő megnyitás. Van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, hogy Sütő-utca 4. sz. alatt levő vendéglő-helyiségemet a kor követelményeinek megfelelőleg ujra épittettem, kényelemmel berendeztem s azt f. év junius hó 3-án este 7 órakor megnyitom. Midőn mélyen tisztelt vendégeimnek eddigi kitüntető bizalmáért ezuttal is köszönetét mendok, szives támogatásukat a jövőben is kérem. Hazafias tisztelettel **Nagy Lajos** vendéglős.

— **Ellopott telefon-vezeték.** Az elmult hét egyik éjjelén Tárnok és Martonvásár között vakmerő lopást követtek el ismeretlen tettesek. Az országut mellett elhuzódó telefonoszlopokról mintegy 100 korona értékü huzalt levágtak. A csendőrség meginditotta a nyomozást és eddig megállapitották, hogy a tolvajok a lopott huzalt Budapestre szállitották és ott beolvasztva eladták. A tetteseknek már nyomában van a budapesti rendőrség.

— **Félelemből a halálba.** Pentz József vértesacsai 18 éves legény a mult héten Budapestről Bicskére utazott. Útközben a vonaton játékból-e vagy véletlenségből megránt otta a robogó vonat vészfékjét, mire az a nyilt pályán megállt. Pentz Józsefet e tettéért átadták a csendőrségnek, ahonnan azonban kihallgatása után hazabocsájtották. Pentz József otthon abbeli félelmében, hogy nagy bajba kerül, másnap felkötötte magát házuk padlásán. Mikorra a fiatal ember tettét észrevették, ez már halott volt.

Anyakönyvi statisztika

1905. évi május hó 20-tól 1905. május hó 27-ig

I. Születés.

Született: 7 törvényes fiú, 14 leány; törvénytelen fiú: 1, leány: 1; halva született törvényes fiú: 0; leány: 1 törvénytelen fiú, 0; leány 0. — Összesen: 24.

II. Halálozás.

Elhalt: 9 fi, 7 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiu: 5, leány: 3, törvénytelen fiu: 0, leány 0; 7 éven felüli fi: 4, nő: 4. — Összesen: 22.

E szerint a születést a halálozás 8-al mulja felül.

Elhaltak: Lakner József, r. k. 2 éves Szömörce-utca, 10. sz. — Szgerdi Antal, r. k. 15 éves, Zámoly-u ca, 62. sz. — Deszpotovics János, g. k. nyug. főtanitó, 65 éves, Öreghegy. — Huszár Antal r. k. 2 éves, Mann-féle téglatelep. — Gams István, izr. 8 éves, Simor-u. 7. sz. — Özv. Mayrhoffer Györgyné, Schedl Alojziu, r. k. 84 éves, Megyeháztér, 13. sz. — Szabó Ferenc, r. k. 63 éves földm. napsz. Sz.-György kórház. — Szente István ev. ref. 17. éves, földm. napsz. Vendel-utca, 1. sz. — Tóth István, ev. ref. 82 éves földm. napsz. nőtlen, Sz.-György kórház. — Hanák Mária, r. k. hajadon, Sz.-György kórház. — Gothárdi Mária, r. k. 5 napos, Tolnai-utca 18. sz. — Özv. Müllbauer Józsefné, Schneder Anna, r. k. 80 éves, Öreghegy, 578. sz. — Szigl János, r. k. 3 éves, Öreg-utca, 4. sz. — Tabi István és néje Forizs Zsuzsánna, halvasz. leány, ev. ref. Alsókirálysor 4. sz. — Varga Julianna, ág. ev. 5 hónapos, Olaj-utca 45. sz.

Kihirdetés.

Kadnár Alfréd, mázoló a d. v. j. műhelyben és Mártek Mária, Szfehérvár. — Boros István kőmives-segéd és Mayer Erzsábet Szfehérvár. — Burián József, kocsifényező a d. v. j. műhelyben és Endl Katalin, Szfehérvár.

Nyilttér.*)

HITELLEVELEKET

minden külföldi városra, gyógy- és üdülőhelyre legelőnyösebb feltételek mellett kiállit a

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Budapesten.

Az intézet a banküzletet és **vagyonkezelést** illető minden felvilágositást készséggel nyujt.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk

Székesfehérvár szab. kir. város hatóságától.

7149|1905

Árlejtési hirdetmény

Székesfehérvár szab. kir. város a budai-uton jelenleg a 69-ik számu cs. és kir. gyalogezred használatában levő gyalogsági laktanya telkén egy pótraktárépületnek a városi közgyülésnek 84|5155 szám alatt kelt határozatával elfogadott két terv, három költségvetés, és egy műszaki feltételek szerint, illetve az azokban kitüntetett minőségü anyagokból, valamint azokban kitett méretekhez képest és ott leirt módon elkészitését vállalkozás utján eszközli.

A vállalkozás zárt ajánlatok utján történik.

Az irásbeli ajánlatok mintája a következő:

„Én alulirott a székesfehérvári budai uton jelenleg a 69 számu cs. és kir. gyalogezred használatában levő gyalogsági laktanya telkének e végre kijelölt és általam ismert helyén a Székesfehérvár szab. kir. város által épiteni határozott egy pótraktár épület megépitésénél és teljes elkészitésénél előforduló összes munkálatok s ahhoz tartozó anyag beszerzéseket és szállitásokat miként azok a meglevő és általam betekintett épitési okmányokban, nevezetesen a két épitési terv, három költségvetésben és egy műszaki feltételekben kitüntetve vannak, illetőleg az épitési bizottság későbbi rendelkezései szerint szükségessé válandanak a velem közölt költségvetés minden egyes-tételénél kitett egységi árakból . . . % azaz . . . . . száztóli *engedés, felülfizetés* mellett elvállalom, egyuttal kijelentem, miszerint az ezen munka teljesitésére vonatkozólag Székesfehérvár szab. kir. város közgyülésének 84|5155 szám alatt kelt határozatával megállapitott feltételeket ismerem és azokat magamra nézve kötelezőknek kijelentem."

„A kivánt bánatpénz fejében 4000 koronát azaz Négyezer koronát *készpénzben*, következő értékpapirokban . . . . . Székesfehérvár szab. kir. város pénztárába tetettem."

Kivülről:

Ajánlat a székesfehérvári gyalogsági laktanyánál épitendő pótraktár épület munkálataira."

Csak oly zárt ajánlotok vétetnek figyelembe, melyek a munkálatok teljesitésére iparhatósági jogosultsággal biró vállalkozótól származnak, 4000 kor bánatpénznek készpénzben, vágy helybeli takarékpénztári, illetve bank betéti könyvecskében, vagy a benyujtást megelőző napi bpesti tőzsdei árfolyam szerint számitandó ovadékképes értékpapirokban a városi pénztárban történt letétele által biztositva vannak és a minta szerint szerkesztve és jól lepecsételve *1905. évi junius hó 9-ik napjának délelőtti 10 órájáig* a városi igtató hivatalnál benyujtatnak.

A *költségvetési ár az összes munkálatokra*, anyagokra, szállitásokra 79272 kor. 92 fillér.

Az ajánlatok csak a költségvetésekben kitett egységi árak után számitatnó százalékokban tétethetnek.

Az ajánlati feltételek egyébb pontjai alulirott hivatalos helyiségében bármikor betekinthetők.

Székesfehérvárott 1904. évi május hó 23-án.

Polczer Péter s. k.,
gazd. tanácsos.

Iszákosság nincs többé!!

Kivánatra bárkinek bérmentve küldünk egy csomag Cozaport. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A Coza oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejti, mi okozta javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk körülbelül a következőt mesélte.

„Igen, én is használtam ezt a remek szert a férjem tudta nélkül és hála Isten, teljesen segitett rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos, majd mindig részeg volt. Folytonos félelem, aggodalom, és kétségbeesés, szégyen, becstelenség és szegénység közepette éltem! De minek is meséltem volna el másoknak? Nem csodálatos-e igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga ekképen irányitsa és otthonát, gondterhes tüzhelyét örömpalotává tudja varázsolni?"

Coza a családok ezreit békitette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegyen és becstelenségtől megmentett, később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömérdek fiatalembert a jó utra és szerencséjéhez segiteni és sok embernek életét számos évvel meghosszabbitotta.

Az intézet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kivánják, egy próbaadagot dij- és költségmentesen küld, hogy igy bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE (Dept. 163.), 71. High Halborn, London, W.C., ANGLIA.

(Levelek 25. fill., levelezőlapok 10 fill.-re bérmentesitendők.)

00000316

Értesítés.

Értesitem a n. é. közönönséget, hogy 24 év óta fennálló

mázoló műhelyemet

megnagyobitottam és bárminemü **szoba, cim és cimer festészeti munkák készitését elvállalom.**

Szobák, termek, templomok és oltárok, valamint bádogfestészeti munkákat a legdivatosabb kivitelben, tisztán, a legolcsóbb áron készitek.

A t. közönség további szives pártfogását kérve,

kiváló tisztelettel

GERLITS JÓZSEF

szoba, cimfestő és mázoló 20—10

JÓKAI-UTCA 2. SZÁM.

Jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Ujdonság! Itt először! Ujdonság!

Visszavonhatatlanul csak vasárnapig, junius 4-ig látható a vásártéren.

Lifka-féle

Elektro-Bioskop-Szinház.

Élő szenzációs mutatványok a legnagyobb tökéletességben mindenütt a legnagyobb sikerrel bemutatva — külön e célra épitett és a legnagyobb kényelemmel felszerelt csarnokban. **Saját villamos világitással. 20 lóerejü gőzdynamo locomobillal.**

Naponta 4 előadás. Hétköznap este 6, 7, 8 és 9 órakor. Vasárnap és ünnepnapokon 3, 4, 5, 6, 7, 8 és 9 órakor.

Minden két nap egész uj szenzációs műsor.

Helyárak: **I.** hely **80** fillér, **II.** hely **60** fillér, **III.** hely **40** fillér. Gyermekek 10 éven alul felét fizetik. Katonák őrmestertől lefelé a **III.** helyen **20** fillért fizetnek.

Mély tisztelettel

LIFKA ERNESZTIN

tulajdonosnő.

Elsőrangú bútorüzlet.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy **saját műhelyemben készült** asztalos munkákból raktárt tartok a

Kórház-utca 4. sz. alatt (saját ház).

Raktáron vannak: **úri-, háló-, ebédlő-, szalon-, előszoba- és konyha-bútorok** a legszolidabb kivitelben, melyeknek jóminőségéért felelősséget vállalok.

Főelvem odairányul, hogy ezen szakmában előforduló silány **gyári** munkák által félrevezetett közönség helyben találjon **szolidan készült bútorokat.**

Elvállalok továbbá **minta** és **rajz** szerint választott bútorok készitését bármily kivitelben, ugyszintén **mindennemü asztalos munkákat** jutányos árakon.

Raktáromat a n. é. helybeli és vidéki közönség b. figyelmébe ajánlom.

Kiváló tisztelettel

NYÁRI GÁBOR,

52—46 **épület- és bútor-asztalos.** 2979

GAZDÁK BIZTOSITÓ SZÖVETKEZETE.

Elfogad a legméltányosabb föltételek és dijak mellett tüz-, jég- és életbiztositásokat.

A kartelben álló részvény-társulatokkal szemben a versenyt egyedül a Szövetkezet fejti ki, érdeke tehát a gazdaközönségnek, hogy azt támogassa.

Képviselőség minden községben.

SZÉKESFEHÉRVÁROTT: NÁDOR-UTCA 11. SZ.

3023 52—13

Benzinmotorok, Gőzcséplőkészletek
Aratógépek és egyéb Mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A MAGYAR KIR. ÁLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK
VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNÉL

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRUT 32.

2996 **Arjegyzéket és költségvetést kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.** 5—4

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabad. viharmentes

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYAR

Kronsteiner Károly

Bécs, III., Haupstr: 120., saját házában.

Kivánatra ingyen próba, mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle uj zománc. Homlokzat-festéke hatós. védve.

Ötven különböző minta, vizzel keverhető, mosható, viharmentes, tüzálló, zománcozott, csak egyszerü mázolás. Jobb mint az olajfesték. Évek során szállitja cs. és kir. uradalmak, katona- és civilintézőségnek, vasutaknak stb. **Minden résztvett kiállitáson első dijjal jutalmazva.** Legolcsóbb festék homlokzatokra, belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. **Egy négyzetméter ára 2½ kr.** Meglepő eredmény. **Homlokzat-festék,** viharmentes, mészben oldható, 49 minta olajfestékkel azonos. Kgr.-ja **12 kr.-tól** följebb.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000317